

Minner fra Tenor skole

Ved Hanna Fosser, Asbjørn Vrangen og Torer A. Garseg m med skolestart 1938 og 1941

Slik så skolestua vår ut

Den gamle Tenor skole var en toetasjes bygning fra 1896. Skolen hadde to klasserom med dør imellom, og med hver sin hovedinngang. Skolerommene var stort sett like innvendig. Småskolerommet vendte mot nordøst, mens storskolerommet vendte mot sørvest. Bare ett av vinduene kunne åpnes for lufting i frikvarteret. Om vinteren var ofte vannet frosset, så da var vi uten vann.

Skolestua til «småskolen» hadde to pultrader, plass til to elever pr pult, til sammen fem-seks rader. Jentene satt på rekka nærmest ovnen, en stor «bjørneovn», med skjerm Brett foran. Dette ble også brukt til å tørke våte og kalde klær på om vinteren. Stor vedkasse med plass til 60 cm bjørkeved ved siden av. Guttene satt langs vindusrekka, hvor det om vinteren ofte trakk kaldt, og i verste fall var vinduene rimet igjen (Kjølerom for melkeflaska .) Ellers fantes det to store svarte tavler, hvor frøken skrev opp tall og bokstaver med rødt og blått kritt. Foran hang ruller med kart som frøken trakk ned og viste oss forskjellige land. De fleste av oss hadde nok aldri sett et norgeskart. Ved siden av kateteret, som var mørkebrunt, sto et trampeorgel.

Skoleplassen

Skoleplassen besto av en stor frukthage med epletrær, rips- og bringebærbusker Dessuten åpent land for grønnsaker, en liten brønn og flaggstang. Rundt det hele var det en høy granhekk. Vi hadde ingen adgang inn i hagen. På vestsiden var det stor lekeplass for ballspill og løpebane. Det var huskestativ og stativ for høydehopp. Her lå også doene, vedskjul og materialrom.

Slik var våre skoledager

Skolen var fådelt. 1. klasse gikk for seg, mens 2. og 3. klasse gikk sammen i småskolen. Småskolen hadde 5 timer annenhver dag. Alle skoledagene startet kl 8.30. I storskolen gikk 4. og 5. klasse sammen og 6 og 7. klasse sammen.

Storskolen hadde 6 timer annenhver dag, og den gang var også lørdag skoledag. Første time startet med salmesang, Fadervår og bibelhistorie. I andre time var det norsk eller regning. I tredje time var det enten naturfag eller geografi. I de siste timene var det gjerne litt lettere fag med gjenfortelling, tegning og sang I spisepausa satt vi alene og spiste, de som bråket måtte sitte på gangen. Vi hadde med oss mat, brøds kive med ost og egg, og melk på patentflaske

Vi hadde kroppsøvingstimer inne. Da hadde vi arm- og knebøyninger. Om sommeren var vi ute og hadde ballspill, 60-meter, høyde og lengde. Da øvet vi til idrettsstevne for alle skolene i Eidsberg I friminuttene kastet vi ball, hoppet paradiset, leika «hauk og due» og «bro, bro brille". Fotballspilling ble det slutt på da vi sparka ballen opp i lystrådene slik at strømmen kortsluttet og vinduet i gangen ble knust.

For de fleste var skoledagen som oftest lang. Vi kunne ofte få skyss med melkekjører om morgenen.

På ettermiddagen måtte vi som oftest gå til bens. Men dette syntes vi var morsomt, sosialt og lystbetont. Om vinteren brukte vi spark og ski. Om sommeren var det noen få som hadde sykkel de kunne bruke. Da satt det som regel en på stanga og en på bagasjebrettet.

Tenor skole 1937

1. rekke fra v.: Kåre Olsen, Hans Trømborg, Armand Herland, Thorstein Øierud, John Levorstad, Arne Steen, Anne Levorstad, John Mortvedt, Kåre Holt Hansen, Kolbjørn Haug, Sverre Nilsen, Johan Lund, Helge Teig, Arne Nyygård, Per Nygård
 2. rekke fra v.: Rolf Nilsen, Henry Rød, Jonn Rakkestad, Bjørn Madsen, Sverre Teig, Roald Nygård, Ole Kristian Brødremoen, Hans Vrangen
 3. rekke fra v.: Einar Haug, Odd Syversen, Margit Mortvedt, Asta Svendsen, Ingrid Andersen, Liv Solberg, Margit Haug, Marta Buer, Synnøve Syversen, Valborg Andresen, Ester Olsen, Kirsten Tyberg, Ursula Dublin, Magnnild Lund, Bjørg Bakke, Magnnild Trollerud, Jonanne Vrangen, Borghild Buer, Magnnild Buer
 4. rekke fra v.: Bjørg Arnesen, Edel Haugeli, Ovida Krogstad, Borgnild Lund Garseg, Else Syversen, Olaug Johansen, Thorbjørg Brødremoen, Rut Buer, Rut Nygård, Anne Lund Garseg, Hermann Løvestad, Thor Svendsen.
 5. rekke fra v.: Oddvar Haga, Alf Rakkestad, Thorleif Garseg, Lloyd Skulberg, Erling Mortvedt, Arve Hansen, Trygve Lund, Erling Fossdal, Tore Nygård, Helge Martinsen, Odd Svendsen, Inge Fure, Thorbjørn Lund, Alf Teig, Åge Knutsen, Ottar Nilsen, Bjarne Bamsrud, Hans Buer, Holm Skofterud
- Lærere: Ingolf Trømborg og Gudrun Apenes.

Lærerne våre

I andre etasje var det to små leiligheter Den ene ble benyttet av vår lærerinne, frøken Gudrun Apenes, som kom fra Lofoten. Hun var et meget godt og dyktig menneske, flink til å undervise, og hun tok seg av alle sine elever på en verdig måte. Hun samlet klassen rundt det gamle trampeorgelet med sang, musikk og eventyr, mens klærne våre tørket ved ovnen. Hun fortalte mange historier fra Lofoten, om fiske og livet der nord.

I småskolens første klasse begynte det i 1938 seks jenter og fem gutter, mens det i 1941 begynte en jente og tre gutter. Dette antallet økte under krigsårene med skolebarn fra Oslo, såkalte «sultne unger». Mødrene smurte stor matpakke så vi kunne dele med oss. Det var også mange unger av tjenestefolk fra gårdene rundt omkring, men som oftest var disse der en kortere periode.

I storskolen i fjerde, femte, sjette og syvende var det Ingolf Trømborg som var lærer. I motsetning til frk. Apenes var han streng og myndig. I denne sammenheng må nevnes at Trømborg mistet sin kone i 1943, og han ble aleneforsørger for tre sønner i skolealder. den yngste bare seks år. Ved siden av skolearbeid drev Trømborg som gårdbruker og hadde et større hønsehold. Vi har i det store og hele gode minner fra storskolen. Trømborg kunne ta med seg radioen til en skoletime slik at vi fikk lytte til NRK's skoleradio. Dette skjedde i 1946-47. Ellers serverte han oss gjerne eggedosis hjemme i kjøkkenet sitt. Dette var gjerne ved spesielle anledninger, for eksempel siste skoledagen.

Sløyd og håndarbeid

Fra 4. klasse hadde jentene håndarbeid og guttene tresløyd i ca. tre uker etter jul. Da måtte vi ha med ved til å fyre med i skolestua. Gudrun Frøyset underviste i håndarbeid og Ingolf Trømborg i sløyd. I skolestua ble pultene byttet ut med høvelbenker og snekkerverktøy. Jentene laget håndarbeidspose med brodert navnetrekk, strikket votter og vaskeklut. og guttene laget spikkejøl og fuglekasse med mer. De flinkeste fikk lov å lage seg hagekrakk.

Kjøkkenhage

Vi hadde kjøkkenhage på skolen og hjemme. Vi fikk beskjed om hva vi skulle så og fikk utdelt pakker med frø. Det var gulrøtter, pastinakk, rødbeter og erter som vi sådde, og kålplanter som vi plantet. Vi fikk også tomatplanter av lærer Trømborg.

Det var tre kontroller i løpet av sommeren. For fint hagestell i tre år, fikk vi et epletre som vi kunne plante i hagen hjemme. Og vi fikk også et fint diplom fra Norsk Skolehageforbund.

Skolen under krigen

Vi merket lite av krigen i de første krigsårene. Blendingsgardiner og bilde av Quisling over kateteret likte vi lite. Verre smakte nok trana som vi måtte ta hver dag. Når det nærmet seg slutten av flasken, var kvaliteten dårlig, og det smakte harskt og vondt.

Vi hadde legeundersøkelse og vaksinasjoner Det skjedde også andre ting under krigen.

I januar og februar 1942 var det bitende kulde, 30 til 40 kuldegrader. Da ble skolen stengt i nesten fire uker, de kalte det brenselsferie. Vi husker også at alle radioapparatene ble inndratt av tyskerne i august i 1941. Disse sto stablet opp i skolestua før tyskerne hentet dem. På høsten, under potetopptakingen, fikk vi skolefri i åtte dager for å være på jordene rundt omkring og plukke poteter.

En artig kaninhistorie

Vi som var barn under krigen, husker godt at kaninhold var et viktig supplement til matauken i krisetider. Her kommer en liten historie om dette.

En av guttene i tredje klasse satt urolig og ventet på at siste time skulle være over. Frøken Apenes spurte hvorfor han satt så urolig. Da fikk frøken til svar at han ville fort hjem fordi han skulle til naboen for å parre kaninhoa si. Dette svaret likte frøken svært dårlig, så han måtte sitte igjen på skolen. Og i tillegg fikk han med seg et strengt brev til foreldrene. Så den stakkars kaninhoa måtte pent vente til neste dag.

Da puttet gutten kaninen i ei margarinkasse som han surret fast til bagasjebrettet på sykkelen sin. Så syklet han glad og fornøyd til naboen. Denne

dagen hadde han nemlig fri fra skolen, og det var ingen som blandet seg opp i han gjorde. (En liten innføring i senere dagers seksualundervisning, kanskje?, red anm .)

Skoleutflukter

Frøken Apenes var flink til å ta oss med på tur. Vi gikk til Enerhaugsletta, der Edwin Ruuds omsorgssenter ligger nå. Der leika vi og hadde det moro. Vi studerte planter og trær.

Under krigen gikk vi dit for å feire 17. mai. Ellers gikk vi ned mot Slitu stasjon og plukket blåveis og liljekonvall.

Da vi kom i storskolen, hadde vi utflukter til Eidsberg kirke og Folkenborg museum. Der ble det fortalt om gamle dager.

På vinterstid gikk vi på ski til Skansehytta i Askim. Vi hadde skoleskirenn ved Slitu stasjon og ved Kongerud i Trøgstad. Om sommeren sykla vi til Lundebyvannet og bada.

Før krigen var Hanna med på skoletur med buss til Son. Der bada vi og hadde det moro. Dette var en sjelden stor opplevelse. Vi bada i hjemmesyddde badedrakter.

Vi var også med på skauplanting rundt på forskjellige gårder en dag på våren.

Freden 7. og 8. mai I 1945

Vi hadde skoledag 8. mai. Det var en strålende, deilig solskinnsdag. Det første vi gjorde da vi kom på skolen om morgenen, var å slå i stykker bildet av Quisling. Lærer Trømborg mente at vi burde ha spart billedrama, og vi fikk skjenn for dette. Dagen startet med marsj rundt skolen, og vi ble forklart at krigen var slutt. Vi hadde bare en time den dagen. Det var ikke flagg på skolen, men det var heist flagg på Øierud ved butikken. På hjemveien så vi ikke noe til tyskerne, de holdt seg disiplinert tilbake. Noen norske Milorgfolk kjørte med gamle lastebiler og skulle arrestere quislinger (NS-folk). Det fine været holdt seg helt til 17. mai Da silte regnet ned. Dette var en nedtur for oss som hadde ventet lenge på å kunne feire 17. mai.

